WWW.UNS.IB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК: Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК: Протојерej Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 5. новембра 1895.

Продаја земљишта манастира Беочина, назване — каје.

II.

Интерес манастира Беочина, а према томе: интерес народно-црквених добара налагао је продају манастирске беочинске кàје. Том продајом, дакле, очуван је интерес тога манастира, и по томе: интерес народно-црквених добара.

Но питање је, да ли није *изведењем* те продаје повређена наша автономија, односно њезине установе, којима се одређује автономна надлежност за таку продају?

„Строго узевши“, као што је признао и сам преузв. кр. уг. министар председник, повреда је та учињена, јер упитну продају није одобрио наш народно-црквени сабор, а по саборском устројству имао ју је предходно одобрити. Ту повреду је установио и нагласио и саборски одбор односном оградом у закључку своме, којим је узео на знање свршен чин те продаје.

Према томе, сви ми — као и опозиционална журналистика наша — видимо у упитној продаји повреду автономије, односно надлежности нашег сабора у питању те продаје.

Али ипак има међу нама разлике у томе, што ми хоћемо да ту повреду испитамо и да јој разлоге и узроке пронађемо, а неки то неће; што ми држимо, да је саборски одбор сасвим опортуно и коректније радио кад је донео односни свој закључак после превишње потврде упитне купопродаје, него да је против исте ремонстрирао и да ју није узео на знање.

Напред је изложена процедура, коју је упитна продаја манастирске кàје пролазила. Познато је, да су исту одобравале три управе и братства манастира Беочина и да је уговор те продаје одобрила и првостепена автономна власт, архидијецезални административни одбор. Познато је, да је ту продају као пробитачну и за манастир корисну признао саборски одбор пре сабора 1892. г. и после овога сабора у својим закључцима, а на основу вештачког мнења и

предлога изасланства свога, те закључно препоручити је и по други пут сабору на одобрење.

Познато је, да је та купопродаја *упућена била народно-црквеном сабору и да је била предмет саборске расправе. Дакле, да се сабор није хтео обилазити.* Познато је да сабора од 1892. г. до данас није било на окупу, и да је још и данас сазив и састанак сабора питање услова, кога ми као да нисмо вољни скоро испунити, те по томе да је и данас сазив и састанак сабора у недогледу. А познато је, да купци упитног земљишта нису хтели дуже са својом понудом у обвези остати.

Познато је, надаље, да за штету, коју би манастир Беочин сасвим сигурно претрпио да се упитна купопродаја није финализала, није хтео одговорност примити на себе нико.

Познато је, да је продавању народно-црквених добара без приволе и претходног одобрења народно-црквеног сабора било, пре продаје манастирске кăје, прецеденција.

Али је познато, осим свега тога, још и то — што се у спорноме питању никако не сме из вида губити — наиме: да у нашем саборском устројству, па ни иначе ничим, није предвиђено ни установљено ништа што се има и сме, и како чинити са продајом народно-црквених добара ако сабор није на окупу, и ако не би било изгледа, да ће скоро на окупу бити, а ако несумњиви интерес народно-црквених добара захтева, да се извесна продаја или куи учинити и свршити може и треба.

Кад се све то у обзир узме, и онда је, „строго узевши“, продајом манастирске беочинске кăје повређена надлежност нашег народно-црквеног сабора. *Али та повреда није учињена намерно,* није учињена за то, да се изиграва наша аутономија, да се перхоресцира право и надлежност нашег сабора, него је учињена *из нужде, изнимно, са признавањем те повреде и неприсвајањем права на употребу те изнимности за будуће,* а учињено је с разлога, јер је то очигледан интерес народно-црквених добара захтевао, пошто за отштету тога интереса није нико могао примити на себе одговорност, учињено је тако и за то, јер саборски одбор — као законити мандатар сабора — није хтео у своме делокругу упитну продају одобрити, а у автономним нашим уредбама нема иначе предвиђеног начина, на који би се та продаја са очувањем автономне надлежности спровести могла.

Ми немамо разлога, нити нам икаки разлози могу наметнути бојазан да посумњамо у авторитет наглашавања *изнимности* у односном високом отпису преузв. кр. уг. министра председника, или да потпуну веру не поклонимо одлучном признавању његовом, у одговору на Дракулића интерпелацију, признавању наиме: да нашем народно-црквеном сабору принадлежи неоспорно право, да се најпре он изјасни односно да одобри купопродајни уговор, који ће за тим Његово Величанство потврдити.

Не може нас нико нагонити, да са дужном и часном искреношћу потпуно не поверујемо искрености интенције и оне изјаве, да је преузв. г. министар председник у својој претставци Његовом Величанству „подробно разложио, да је овде реч о *изузетном послу и разложио, да је дужност водити рачуна о одговорности у колико је реч о изузетном одступању од саборског устројства; и да је Његово Величанство узевши у обзир његове разлоге и најодлучније нагласивши, да ово одобрење бива само изузетно, дало своје одобрење.*“

После ових изјава преузв. г. министра председника, које су сасвим искрене, јасне и одлучне, и којима смо врло захвални, увидиће свако, коме је до истине стало, *да продајом манастирске беочинске кăје,* није наша аутономија сарањена, нити се она хтела *намерно* вређати.

Она постоји, а онака је — каком је ми учинисмо до г. 1874., а трписмо све до данас.

Саборски одбор, који је све знао, и још више него што је овде побројано, учинио је — својим односним закључком — један акт промереног и озбиљног такта Он је учинио што је дужан био учинити. Друкчије не би учинио ни један саборски одбор.

У нашој автономној организацији има небројено празнина; наше уредбе кипте од недостатака и противности.

Продаја манастирске беочинске кăје опомиње нас на једну грдну празнину и недостатак, а тај је: што није нормиран делокруг саборског одбора у питању умножења или отуђења народно-црквених добара.

У §. 19. тачки 9. саборског устројства у којем се набраја делокруг сабора, казано је и ово:

„Ако се ради о одтуђењу, оптерећењу, или конвертирању односно о промени сврхе народно-црквених добара, фондова и фундација, . . . изискује се дозвола Његовог Величанства“.

И саборски одбор и г министар председник виде у овим речима надлежност сабора нашег у питању одтуђена, продаје или промене сврхе народно-црквених добара, па и тако зване кâје.

Према томе без сабора не би се смео ни продати ни купити ни један педаљ земље за народно-црквена добра

Но така установа саборског устројства била би оправдана онда, кад би се наш сабор могао сазвати и састати увек кад би ми хтели, односно кад би то наша потреба захтевала. Тако не бива и бити не ће, јер сазив нашег сабора не зависи само од нас За то је горња установа саборског устројства несходна.

Да је у саборском устројству учињено одређење, да саборски одбор, као мандатар сабора, може за време кад сабор није на окупу и кад се не зна кад ће на окупу бити, у своме властитом делокругу одобравати или неодобравати бар извесне купопродаје, — не би историја нашег автономног искуства забележити морала све оно, што се приликом продаје тако зване кâје догодило.

По нашем мишљењу потребније нам је, дакле, да мислимо о томе, како би отклонили недостатке у нашем саборском устројству и осталим уредбама, него о томе, како ћемо се ради продаје манастирске беочинске кâје што већма покрвити.

Признајмо да је изведење те продаје продукат и посљедица нашег крњег устројства и недостатне целокупне организације у нашој автономној управи.

Отклонимо зле узроке и неће бити злих посљедица.

ПРОПОВЕД

на дан св. Димитрија*

Колика ли ме срећа снађе данас, о Боже мој, да у скромном своме свештеничком звању и са овога светог и часног места, а под непосредним благословом светог патријарха, проговорим реч.

Да проговорим у овоме, целом Српству милом, храму божјем, у светилишту којега сам примио благодат св. Духа и удостојио се узвишеног свештеничког чина и звања; добио пуномоћ и примио дужност, да будем војник Христове цркве и гласник Јеванђелских истина, слуга божјег олтара и пастир српског народа свога.

Па може ли ми бити што милије, него да ту реч, прву у овој цркви, подигнем у славу цркве Христове, у славу вере, на којој је та црква основана, — а рад спаса вашег у тој цркви, у тој вери, у цркви и вери православној.

За то и не тражите да подижем славопој великомученишту св. Димитрија; не тражите га из уста мене грешног ни за то, јер га векови поје, јер га преузноси црква Христова.

Не очекујте ни да ређам светла му дела светитељска и мученичке подвиге за Христову цркву; да их ређам ја, слабим речима својим, кад су они овенчани венцем славе небеске.

Нека ћуте уста моја људска о слави онога, који је прославио Христа, а кога је прославио Бог.

Него ћу ево, љубезна децо Христове цркве и мила чеда св. православља, да вас позовем, да подигнете духовне очи своје сјају и трепету вечне славе светитељства и великомученишта св. Димитрија, — и да му се поклоните духом и истином.

А шта то значи поклонити се духом и истином? Значи: хтети поћи за оним и хтети достићи оно, чему се клањамо, што славимо, чему се дивимо.

А поклонити се духом и истином светитељству и мученишту св. Димитрија, значи: не само дивити се величини вере љубави и наде његове у Бога и оданости Христовој цркви, — не само певати му славу мученичким подвизима за Јеванђелске истине, — него и своју душу испунити вером том, и своје срце загрејати том

* Говорио у саборној карловачкој цркви о. г. *протојереј Јован Јеремић*.

љубави, и себе сама укрепити таком надом у Бога. Значи, уздићи се душом и срцем, мислима и тежњама својим до неба, заверити се Христовом Јеванђељу, узети крст свој на себе, поћи за Христом и стати у верну и предану службу — Јеванђелских истина и хришћанских врлина.

Без свега тога недостојно је приступити светињи и клањати се величини мученишта и светитељства. Без свега тога певати му славу, — лицемерство је, варање је и неба и земље, и Бога и људи. А то је недостојно деце божје и чланова Христове цркве; недостојно је св. православља, недостојно је, али и на несрећу, милога нам Срйства.

Има ли међу вама, љубљена браћо, који би пред овим истинама морали ником поникнути? Нећу да испитујем. Нека сваки сам себе испита. А над нама је Господ, који све то знаде, за кога нема тајне, ни скривених мисли.

Али у широком божјем свету, у недрима велике и вечне цркве Христове, ваистину има их недостојних, којима се душа и срце не загрева и не подиже ни пред величином и светињом самог мученишта за Христову цркву; којима ни највећи подвизи и самоодрицања за славу Христове цркве и достизавање хришћанских врлина и узора; којима ни најсветлији примери хришћанске вере, љубави и наде — не могу покренути ни срца ни душе, да се загреју у својој равнодушности према вери и цркви, и дужностима хришћанским.

Има их, да има их, који се и самоме Богу приближују устима својим и уснама га поштују, а којима срце далеко стоји и од самога Бога.

Доста их је, који се крсте крстом Христовим, али свој крст не носе. Који уточишта траже у Христовој цркви, ал' је се животом својим одричу. Који се поносе св. православљем и у њему спаса траже, а делима га својим срамоте и издају.

И данас има фарисеја; јер лицемерство и лаж су грех и порок, који земљу не остављају, којима људи још робују. Сигурно за то, да се позна разлика међу људима, да се знаде разликовати добро од зла.

А где ћемо наћи ту лицемерност и лаж? Код људи, чија је вера половна, чија је љубав нестална, чија је нада у Бога променљива. Код оних, који верују у Бога кад су у невољи, који га љубе кад га требају; који су побожни кад страхују, који се надају у Бога онда, кад стрепе од казни за недела своја.

А зар така вера што год вреди, зар така љубав љубити знаде, зар така нада наде има? Не. Такој вери далеко је небо, такој љубави ни ближњи није близу, така нада без наде је. Лицемерство је то и варка. А лицемерство је лаж. Страшна за људе појединe, а кобна за народе целе.

Страшна за људе јер је страшна и грозна пустош душе, празнина срца и живот без наде. Кобна је за народе, јер историја казује, да су народи и са врхунца своје моћи и славе пропадали, кад их је остављала истинита вера и нада у Бога, кад се у њима небеска искра побожног одушевљења гасила у таштини и варци верског лицемерства и наравствене самообмане.

Да, без верског, без побожног одушевљења, појединцу нема душевнога мира и миља, а народима ни опстанка.

А верско и побожно одушевљење пламти само из душе истинитом вером запаљене, само у срцу Јеванђелском љубави успламтелом.

Таку љубав желим срцу вашем Таку веру желим Србину сваком.

Јер „љубав не чини зла ближњем свом.“

Јер, „ако веру имате и не посумњате . . . и гори ако рекнете: дигни се и баци се у море, биће. И све што узиштете у молитви, верујући, добићете.“

Народ је силан у вери, у љубави и нади, па ма како мален био. Силан је и све може, јер може да се одржи и пред таласима највећих народа, јер може да светли врлинама својим и онда, кад га снађу и највећа искушења.

Народ, кога уздиже небу истинита вера, кога реси истинита љубав хришћанска, кога крепи непроменљива нада у Бога, тај народ не пропада, јер се одржаје својим врлинама, својим самопрегорењем и самопоуздањем, а то су све плодови живе вере и истрајне наде у Бога, а истините љубави према Богу и ближњему.

И кад би се запитали: зашто међу нама и код нас Срба није увек све онако, како би требало и како би могло бити, узрок би томе нашли не једаред у половној побожности, у несталности својих религиозних осећаја, у променљивој љубави својој. Да, ради тога нема међу нама увек хришћанских врлина, братске љубави и попустљивости, ладна разбора и савлађивања страсти; ради гога нема међу нама

WWW.UNILIB.RS

увек истинитог, одлучног и истрајног самопрегорења за опште добро.

У лицемерству и половној побожности свега тога и не може бити.

„Вера је победа која победи свет.“ Вером ћемо и ми победити, ако веру узимамо, као што смо се вековима вером својом одржали у светој нам и милој цркви православној.

Одржаћемо се и даље. И победићемо! Победићемо у знаку вере, у знаку Хришћанства, у знаку православља. Али та вера, то Хришћанство, то православље наше, не сме нам бити само на уснама, не само у црквеном дивном пјенију, не само у блеску и сјају спољашњега богослужења, него: у души, у срцу, у мислима, у жељама, у тежњама, у свима идеалима нашим, у целима нама, у целом животу и раду нашем

Кад се крстимо, да нам вера подиже руку, а не страх. Кад се Богу молимо, да нам љубав казује речи, а не себичност. Кад се кланьамо светињама, да светлимо у врлинама и у добру сваком. Кад славимо свето своје православље, да смо спремни увек душу дати, живот заложити.

Тако Србин треба да верује и веру своју потврђује чином; а лицемерства, половне вере и лажне побожности да се клони и стиди, увек и свагде

Тако ћемо се одржати, тако ћемо и победити!

* * *

А сад љубезна браћо, приступимо сви, — омладино мила, узданице наша, приступи особито ти, тихо и скрушено, духом својим вечној слави великомученика св Димитрија.

Поклони се величини мученичког му самопрегорења. Загреј се на сунцу јаке му вере и хришћанских врлина.

На светлости сјаја мученичког му венца научи се: како у Бога веровати и уздати се треба, како своју веру љубити, својој цркви одан бити, за опште добро живити, за идеале живити и мрети треба.

Омладино! теби се обраћам. Вас, будући проповедници и гласници Јеванђелских истина, учитељи и браниоци народа српског, вас молим, молим у име славе светог нам православља и рад среће и будућности народа нам српског: мрзите лицемерство, презирите лаж, ма се и Богу молила. Нама треба истине. Истине у вери, истине у љубави, истине у нади; — истините побожности.

Така вера и мученишшвом сија; така љубав и чуда чини; така се нада никад не вара.

Така нам треба!

У истинитој вери, љубави и нади, у побожном одушевљењу нашем, сигуран је компас, сигурна је крма, сигурна су јадра, с којима ће нам народно-црквени брод пребродити море, на које се навезао. . .

Ако свега тога узимамо, пребродиће сретно. Ако Бог да, — амин.

ОКРУЖНИЦА

Патријаршијска и Синодална посланица Впреосвећеној и Преосвећеној у Христу браћи, Митрополитима и Епископима, свештенству и целом благочестивом и побожном православном народу најсветијег апостолског и патријаршијског престола Цариградског.

„Опоминьите се својих учитеља, који вам казиваше реч Божију, гледајте на свршетак њихова живота и угледајте се на веру њихову. Исус Христос јуче је и и данас онај исти и ва век“. (Јев. 13, 7 – 8).

1. Великим је болом обузета и дубоко ожалошћена свака побожна и православна душа, која се искрено залаже за славу Божију, гледајући, да непријатељ добра и човекоубица, још из почетка потстрекнут завишћу човечанског спасења, не престаје никако сејати разан коров и кукољ у њиви Господњој, који угушује растење живота. И у ком се од ваикада појављује јеретички кукољ — у цркви Божјој, који је често пута сметао и смета човечанском роду, и спасење у Христу, и који као семе лукаво и труди део праведно се сече и одваја од здравога тела православне саборне Христове цркве. Тако је у последња времена лукави тај демон оценио од православне Христове цркве све народе на западу уселив у римске епископе мисли, прекомерно лажне убразиље, из које се изродише разне новотарије, бесмислене и против

WWW.UNILIB.RS

јеванђељске. И не само то, него од времена на време труде се римпапе силама свим и муче се, да како год потчине себи и својим заблудама православље на истоку, које је не повређено, чисто и традиционално очувало веру, тражећи сједињење саборне Христове цркве, на начин њима својствен, прост, неоснован.

2. И тако садањи блаженејши папа римски Лав XIII., поводом свога епископског јубилеја, обнародовао је, месеца јула прошле спасителске године, окружну посланицу, упућену на владаоце и народе целе васељене, којом позива уједно нашу православну саборну и апостолску Христову Цркву, да се сједини с папским Престолом. и то сједињење, мисли, може бити само, ако се призна: његово архијерејско првенство и највиша духовна и световна власт целе Цркве, и ако се он — папа призна за јединог намесника Христовог на земљи и делиоца сваке благодати.

3. Свако хришћанско срце дужно је да жели сједињење цркава, а нарочито васељенско православље, које је задахнуто истинитим духом побожности, имајући у виду божанствени циљ, ради којег је установљена црква од Богочовека и Спаситеља нашег Христа, ватрено жели то сједињење цркава у једном правилу вере, и на основу апостолског и традицијоналног учења, *где је, доиста камен краје-уголни сам Исус Христос* (Ефес. 2. 20). И за то се јежедневно у у својим јавним молитвама моли Господу, да скупи уједно растурене и поврати заблуделе на прави пут истине, који једини води к животу свих т. ј. *јединородном сину и Слову Божијем, Господу нашем Исусу Христу* (Јов. 14, 6.) Сагласно овакој светој тежњи, и овим путем, наша православна Христова Црква, готова је свакад, да прими сваки предлог о сједињењу, ако само римски епископ одбаци једанпут за свагда самовољом уведене у цркви својој, многе и разне против јеванђељске новотарије, које су и изазвале жалосно оцепљење Цркава, источне и западне, и повратити се на поље светих седам васељенских сабора, који су сакупљени били у духу светом из заступника свих светих Божијих Цркава, ради расветљења прве вере и учења против заблуделих јеретика, и који имају општу потврду и трајност у Цркви Христовој. И ово је православље вазда и списима и окружним посланицама доказивало папској цркви, јасно и отворено, да, све дотле док ова остаје при својим новотаријама, а православна Црква при Божанским и апостолским предањима и установама првих девет векова Хришћанства, за које време западне цркве беху у заједници и једном учењу с источним црквама, — свака је реч о сједињењу узалудна и празна. Услед тога смо и ћутали до сада и не сматрасмо за вредно узети у обзир папску окружницу, о којој је реч, мислећи, да је некорисно говорити ушима, које не чују. Али то што папска црква, од некога времена напусти пут уверавања и преговора, и на опште чуђење, непојмљиво отпоче саблажњавати свест простодушнијих Хришћана православних варљивим својим посланицима, *који се јављају у облику Христових апостола* (кор. II. 11, 13.) шаљући све на исток у оделу и капом на глави, као што је прописано и за православне свештенике, и употребљава многа друга и различна средства, ради постигнућа свога прозелитског циља, те за то по светој дужности отпуштамо ову патријаршијску и синодалну окружницу, ради очувања православне вере у благочашћу, знајући; да *„чување истинитих канона (правила) озбиљна је дужност свакога, а много више оних, који су се удостојили да управљају и брину о другима“* (Фотија писмо 3 §. 10).

4. Постоји, као што је речено, света и ердачна жудња свете саборне и апостолске Христове Цркве за сједињењем оцепљених цркава с њом у једном канону (правилу) вере; и без овога онемогућено је свако јединство у вери и постигнуће жеље о сједињењу Цркава. И кад тако стоје ствари, онда се доиста чудимо, да Блаженејши Папа Лав XIII., и ако и сам признаје истинитост овога, пада у очевидну противуречност изјављујући с једне стране, да истинитост јединства лежи у истинитом и једном веровању, а с друге опет, да свака црква, и после сједињења може чувати и држати своје догме и канонске одредбе, па ма ове биле и различне од папске цркве, као што се види из новије енциклике Блаженејшег од 30. новембра 1894. год., јер је противуречност очевидна у томе, кад у једној и истој цркви, један верује, да свети Дух исходи од Оца, а други да исходи од Оца и Сина, један кропи или облива (ῥαντισμὸς) а други погружује три пут у воду (Βάπτισμα) један употребљује квасни хлеб у светој тајни Божанске евхаристије (ἔνζυμος), а други неквасни (ἄζυμος); један причешћује народ из св. Чаше; а други то чини само св. Хлебом, и овоме подобно. Шта дакле причињава ова противуречност, по-

WWW.UNILIB.RS

штовање према јеванђелским истинама Св. Христове Цркве и упоредно попуштање и признање оних, или шта друго, о томе нећемо говорори.

5. Ну ако би кадгод било, да се приђе остварењу ове побожне жеље — сједињењу цркава, пре свега биће нужно, да се одреди једно опште начело и основ; а тако сигурно и опште начело и основа не може друго шта бити, него учење јеванђелско и седам светих Васељенских сабора. Држећи се, дакле, овога учења, које беше опште за цркве, источну и западну, до оцепљења, дужни смо са искреном вољом и жељом испитати и увидети ову истину: Како је веровала тада целокупна на истоку и западу једна, света, саборна и православна апостолска Христова Црква, и држати то неповређено и и непредругојачено. Све пак, што је у доцнија времена додато или одбачено, непремена је и света дужност свакога, ако искрено тражи славу Божију, више своје славе, да у духу побожности и благочашћа исправи све то, имајући на уму, да ако остане при својим заблудама и извртању истине, узима на себе тешку одговорност пред неумитним судом Христовим. Кад о овоме говоримо, никако не мислимо на разлике, које се односе на типичне свештене одредбе и песме, или свештене одежде и томе слично, које су разне, као и у старо доба, и које најмање вређају суштину и јединство у вери, него на битне разлике, које се односе на Богом дане догмате верске и на Богом установљену каноску управу Цркава. *„У њима (догмама) није вера оно што није утврђено*, вели свештени Фотије; *нити пак опште и заједничко одбацивање установе, него оно, што су једни установили па и узаконили, други да чувају и тим чуварима не чинити неправду, а и безакоње над онима,који не примају шта противно ономе, што је установљено*; *и право би било, кад би сваки мислио и држао се онако, како је одређено.*“ (Фот. писмо 3 §. 6).

6. И сад, у овој светој цељи сједињења, источна православна и саборна Христова Црква готова је да прими и призна свом душом, ако би се десило, да је што искварила или да не држи и чува све, што су пре деветога века сагласно признавале источна и западна Црква; и ако из учења Божанских отаца и Богом сабраних васељенских сабора докажу западњаци, да се је читао кад год пре деветога века Символ вере с додатком у православној тада западној римској цркви, или да је употребљавала она неквасни хлеб, или признавала учење о ватри чистилишта обливање место погружења (τό ῥάντισμα ἀντὶ τοῦ Βαπτίσματος) непорочно зачеће Пресвете, световну власт, или непогрешивост и апсолутно господарство епископа римског, — нећемо онда имати шта рећи; међу тим јасно се показује и види, као што то признају и сами латини, љубитељи истине, да и сточна и православна Саборна Христова Црква држи и чува старе предане јој догме, које су у опште тада биле признате на истоку и на западу, а да је западна преиначила ове разним новотаријама, и онда је јасно чак и за малу децу, да природнији пут за сједињење јесте, повратак западне цркве старом догматском и управном стању; за то, што се вера не мења временом или приликама. него остаје свакад и свуда иста, јер је, *једно тело, један дух, као што сте и названи у једном наду звања свога; један Господ, једна вера, једно крштење; један Бог и Отац свију нас, који је над свима, и кроза све, и у свима нама.* (Ефес. 4, 4—6).

(Наставиће се.)

НЕШТО О ИКОНИ ПРЕСВ. ТРОЈИЦЕ

(Свршетак)

Ајдмо и опет корак у напредак.

„Видите дакле г.г. Луже и Александре, да свети Дух није „твар“, а чим то није, онда је јеретичко учење, које учи да је твар, а пошто сте вас двојица јавно уздизали често споменуту слику, на коју је дух свети насликан као човек, и то не као човек обичан, већ неприродан човек, и тврдили, да се св. Тројица могу само са три лица на једној глави представити и насликати; то сте и Вас двојица јеретици . .“

Пре свега: г. Р-ц заборавља, да тај „неприродан човек“ не представља св. Духа, него пресв. Тројицу; а кад би био само св. Дух, то би онда био — дакако — „обичан човек“; у усталом — по г. Р-цу — Дух свети не би смео бити никако „обичан човек“.

в

WWW.UNILIB.RS

Казати и тврдити, да се пресв. Тројица може представити и насликати у виду човека са три лица на једној глави, злачи: казивати и тврдити, да се и Дух свети може и сме насликати „у виду човечијем.“ А казивати и тврдити, да Дух свети може и сме „бити насликан као човек“ значи: тврдити и учити, да је Дух свети — „твар;“ дакле: Дух се свети за то не слика и сликати не сме „у виду човечијем“, што није „твар“.

Сумње нема, да је учење, које учи, да је св. Дух „твар“ — јеретичко. Но из тврдње, да се Дух свети може и сликати сме „у виду човечијем,“ не може се, управо не сме се изводити закључак, да је св. Дух „твар“. Јер ако се Дух свети не може и сликати не сме „у виду човечијем“ за то, што није „твар“: онда из тога, што се Бог Отац и Бог Син „у виду човечијем“ сликају, морало би следити да су они — „твар“!!

Овде ћу, да се дотакнем питања једног, на које ја не могох наћи у догматичном богословљу јасна, тачна и одређена одговора, те меродаван одговор остављам бољим богословима, већим догматичарима. У осталом навешћу, како и сам — на основу неких места из догматике — о том питању судим.

Један је Бог, а три су лица Божанска. Сва три лица једнога Бога једног су те истог суштаства и разликују се међу собом само по личним својствима. Лично својство првог Лица, Бога Оца је — „нерођеност“; другог Лица, Бога Сина је — „рођење“; а трећег Лица, Бога Духа светог је — „исхођење.“.

Па кад ми сликамо поједина Лица Божанства, по чему их сликамо: да ли по њиховом суштаству или по личним својствима?

Чусмо већ да се „у новозаветној цркви слика на св. иконама не само Бог по суштаству својем, већ се сликају различни облици, у којима се Он благоволео јављати људима . . .“

Но ти „различни облици, у којима се Бог, односно поједина Лица Божанска благоволела јавити људима“, шта нам откривају и казују, односно шта нам напомињу: „суштаство“ или „лично својство“ њихово?

Догматика учи, да је „суштаство, или природа Божија за нас непостижна“, но ипак додаје, да реч „Дух“ појмљивије него и шта казује непостижно суштаство или природу Божију“ (стр. 74·)

С тога, што је „суштаство или природа Божија непостижна“ и „не слика се сам Бог по суштаству својем“; а баш кад и знамо, да је Бог — по суштаству, по природи — Дух, и опет га „по суштаству“, сликати не можемо. Но ако је „суштаство“ Божије непостижно, али су „лична својства“ Божанских Лица још непостижнија. Догматика нам казује „лична својства“ Божанских Лица, али не уме да нам каже, у чему се та лична својства састоје: „Како се рађа Син од Оца и и у чему се састоји само рођење, то је за нас непостижно и неисказано; само на сваки начин рођење треба схваћати у смислу духовноме. Како исходи св. Дух од Оца и чиме се разликује исхођење од рођења, сматраху (стари учитељи црквени) тако исто непостижним; али опажаху само, да разлике међу њима без сумње има, и да они означавају два посебна обличја бића, које не треба мешати“ стр. 160.)

Дакле: суштаство Божије за нас је непостижно, али су лична својства још непостижнија. Ако ми не поштизавамо умом својим Божјег суштаства, још мање можемо постићи разлике у том непостижном суштаству. Ако не знамо и знати не можемо, шта је у јединству, још мање можемо знати какав је Бог у тројству. —

Па кад ми сликајући поједина Лица Божанства тиме указујемо или њихово суштаство или лично својство: онда је, држим, вероватније, да ми сликом означујемо и указујемо на оно што нам је ближе и појмљивије, него на оно, што нам је даље и непојмљивије. Па и „разним облицима, у којима се Бог појавио људима“, хтео нам је — мислим — Бог открити и напоменути оно, што нам је појмљивије, т. ј. своје суштаство, него оно, што је непојмљивије т. ј. лична своја својства. —

Па ако ми сликајући поједина лица Божанства указујемо и означујемо тиме њихово „суштаство“ (природу): од куда је онда то, да се треће Лице Божанства, Бог Дух свети, — који са Оцем и Сином једног те истог суштаства — „у виду човечијем“ сликати не може и не сме, кад се Бог Отац и Бог Син „у виду човечијем“ сликати могу, па и сликају? — У том случају, тврдити и учити, да се Бог дух свети не може и сликати не сме „као човек с носом, два ока, устима, брадом, косом и телом;“ а поред тога признавати и учити, да се Бог Отац и Бог Син „у виду човечијем“ сликају и сликати могу, значи: тврдити и учити, да је

WWW.UNILIB.RS

суштаство св. Духа таково, да се Он „у виду човечијем“ сликати не може; другим речима, значи: тврдити и учити, да је Бог Дух свети другог суштаства, друге природе, него што је суштаство (природа) Бога Оца и Бога Сина.

Но ако ми сликајући Божанска лица указујемо и означујемо баш и њихова лична својства; и како „рођење и исхођење означавају два посебна обличја бића„ код Бога Сина и Бога Духа светога: то — по што се дух свети јавио Аврааму „у виду човечијем“, — тврдити, да се Дух свети и не може и сликати не сме „као човек с носом, два ока, и т. д., а признавати, да се Бог Син „у виду човечијем“ слика и сликати може, значи: тврдити и учити, да међу Богом Сином и Богом Духом светим постоји још и већа разлика од оне, која постоји међу њима на основу њихових „личних својстава“.“

Па је ли та и такова наука православна?

Вероватно, да би у делима, односно тумачењима св. отаца нашли узрок, за што се при крштењу Христовом Дух свети баш „у голубијем виду“ показао. — Но кад узмемо у обзир, да је Дух свети при крштењу имао „стати“ на Христа (Јов. 1., 32), — онда, мислим, увидети можемо, да је „голубији вид“ најзгоднији и најлепши био, у ком се Дух свети том приликом појавити могао.

*

На крају ми је напоменути, да сам икону пресв. Тројице са три лица на једној глави описао као једну стару, ретку и необичну икону, и снимивши ју, понудио сам ју љубитељима старине, реткости и необичности.

У Тарашу, на дан „св. апостола Томе“ 1895.

Југ Станикић.
парох.

КЊИЖЕВНЕ ОЦЕНЕ И ПРИКАЗИ.

Основи истинној науки. Кн. І. М. А. Каришева. (Петербург 1895.) Ова књига разлаже прву половину писчева труда, а циљ му да докаже тезу: „Наука није кадра опровргти Бога“.

У предговору наводи овакву алегорију, која показује смер писца. Он вели: „Шта ради човек кад залута у шуми, а не види сунца, месец или звезда? Он се пење на највеће дрво и стара се да пронађе правац, куда му треба ићи да изиђе из заблудности из шуме. Он угледа сунце те одмах може да одреди стране света па кад спази у даљини кулу или звонару, већ рачуна да је избављен. Чешће се пење на највише дрвеће, управи пут, избавља се.“

Писац тврди, да је сувремено људство зашло с правог пута позитивне науке и да га је заблудео рационализам, позитивизам и материализам.

Наш век називају „нервним“, а у ствари њега треба назвати *порочним веком*; узроци растројства нервне системе јесу људски пороци.

С тога писац препоручује да се људи угледају на заблуделога у шуми. Човек се мора свом снагом постарати, да се упозна идејама истине, правичности, милосрђа и добра и узвисити се до извора вечне истине

„Питање о бићу Бога сувише је важно у човековом животу“. Књига Каришева и јесте проба научног доказивања стављене тезе. Писац разлаже и критикује гледишта и теорије разних философа и филозофских система. У закључку књиге чим овакав извод: „Наука признаје Бога. Позитивизам не може опровргти га. Са развићем науке утврдиће се истинито разумевање природе, Бога“ и т. д.

Дужни смо напоменути огромну ерудицију писчеву. Књига блиста безбројним цитатима, почињући од Аристотела до најновијих писаца Огиста Конта, Страхова и Писарева.

Тако се одзивљу руски журнали и новине о тој књизи Каришева. Ми смо је навели с тога, што наши млади књижевници, при сваком случају потржу Светозара Марковића као кебу иза појаса, а у ствари сва су његова дела просто реченице узете из Писарева. Ко дакле хоће, да се упозна са тим питањима, нека узме и прочита ову књигу, па ће у њој наћи и Писарева, кога покојни Светозар Марковић није добро ни разумевао. *П. С.*

WWW.UNILIB.RS

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

(**Од председника одбора за прославу стогодишњице овдашње српске гимназије, богословије и благодјенија**) добили смо ову изјаву: Белешка у 165. броју „Застава“ од 24. окт. о. г. са свим је неистинита. Може ли ко веровати да се није ниједан од виђенијих људи могао наћи да поздрави српског патријарха о слави стогодишњице, те је бојаги за то одгођена, кад је овде свима познато да је све овдашње грађанство хтело, да су хтели сви професори српски и народни чиновници да се свети патријарх у повратку свом из Загреба најсвечаније дочека и да су већ велике припреме за ту овацију учињене биле, но да ју смирени архипастир није хтео примити. Жалост је то кад се може наћи Србин да онако што напише против највишег народног и црквеног достојанственика српског и против самих завода, којих стогодишњица треба да се прослави што су млади нараштај таковим идеалима загревали, одгајали и оплемењавали, да немају данас осећаја за народне добротворе, за данашњег српског патријарха, достојног насљедника српских родољуба.

Одбор је желео да прослава стогодишњице буде велика културна слава, да буде велика народна светковина, да дођу у Карловце Срби из свих крајева српских, да дођу заступници свих средњих и виших завода у земљи и из Србије да дођу носиоци највише власти, а да ли би се то у ово касно јесење доба и одмах иза оних непредвиђених прилика постићи могло, то је питање, на које сватко може сам себи лако одговор дати и разлог одгађању наћи.

(**Монашко удружење у Србији**) изабрало је за своје почасне чланове високопреосв. г. епископа бачког *Германа* и новосадског проту Милана г. Ћирића.

(**Одликовања**). *Витешки кнез Никола* одликовао је Даниловим орденом III. степена: председника „Матице Српске“ г. *Милоша Димитријевића*, градоначелника новосадског г. *С. Поповића-Пецију*, великопоседника г. *Лазу Дунђерског* и подпредседника „Матице Српске.“ г. *А. Хаџића*.

(**Добротвор српске школе**). Врли Србин и вредни родољуб г. *Евгеније Думча* сазидао је и опремио у *Калазу* српску народну вероисповедну школу о своме трошку. Слава му!!

(**Скупштина архидијецезалног свештеничко-удовичког фонда**) одржана је у уторак. Присуствовала су 22. члана. Скупштина је решила већином гласова, да се архидијецезални фонд споји са општим мировинским фондом, но без легатарних свота својих. Легати фонда архидијецезалног да остану, на име, архидијецезалном свештенству на располагање.

Легата тих има за сада 50 хиљада форинти, којим ће се новцем по мишљењу скупштине моћи временом основати „свештенички конвикт“, или томе слично. Разуме се онда, тад ти легати ступе у живот, јер за сад право на уживање дохотка од већине тих легата припада одређеним за то личностима.

(**Скупштина „Матице Српске“**). Овогодишња скупштина „Матице Српске“ била је необично посећена. Није чудо; бирао се — осим штипендијских питомаца — и секретар.

За председника изабран је поново досадањи председник г. *Милош Димитријевић*, за подпредседника умировљени секретар г. *Антоније Хаџић*; за главног секретара г. *Милан Савић*, против професора карловачке богословије г. *Милутина Јакшића*, који је добио 52.

За штипендисте изабрани су ови:

Из закладе Павла Јовановића: Веселин Лучић из Опатовца и Данило Лончаревић из Коломеје (у Галицији);

из закладе Костића: Милан Симоновић из Каменице, Андрија Романић из Карловаца, Никола Јаношевић и Ђ. Милутиновић.

Из закладе Христифора Шифмана: Александер Марић из Госпођинаца и Ст. Секулић.

Из закладе Васе Јовановића и жене му Саранфиле: за трговачку струку Ђорђе Кобиларов (Сакић) и Ст. Кера и Миливој Арнат из Мокрина; за обртничку струку Миливој Каракашевић из Титела и Ђура Влајковић из Руме, а за ратарску струку: Лазар Јовановић из Крушедола и Милан Миланов из Ст. Бечеја.

(**Нек му се име зна**). У своје време смо јавили, да је на српску православну цркву у Загребу

WWW.UNILIB.RS

надало камење из руке и римокатоличких свештеника. Један је ухићен и осуђен на 15 дана затвора. Исти је *катихета* на вишој грађанској школи у Новој Градишци, а име му: *Анте Јагар.*

Прилози на фонд „Св. Саве“.

Уредништву овога листа стигли су и ови прилози *„фонду св. Саве“.*

Бр. 31. Прва задруга за потпомагање и штедњу у Иригу . . . 30 фор. — н.

Бр. 32. Милан Папрић парох у Тењи . . . . . 23 фор. 17 н.

Приложиште: по 1 фор.: Милан Папрић парох. Светозар Красић општ. благајник, Ђура Гавриловић, Весо Гавриловић, Никола Тубић, Јаков Бркић, Тошо Ђурђевић општ. бележник и Стеван Михољац; — по 50 новчића: Никола Милорадовић, Даница Ђекић, Ката Гајдашевић, Шандор Горичан, Ђура Видовић, Дамјан Михољац, Пајо Бранковић, Ђука Кнежевић, Јован Брљеварац, Стеван Класнетић млађи, Васо Давидовић, Илија Танацковић, Мито Видић, Кузман Стаменић, Ђорђе Ђурић, Ћиро Ђурић, Тоша Миладиновић, Милица Кнежевић, Јован Радић, Крста Вукић, Глиша Класнетић, Никола Класнетић, Цвета Класнетић; — по 30 новчића: Којо Капетановић, Ђура Радивој; — по 25 новч. Весо Клипановић; — по 20. новч. Никола Јовчић, Никола Радусиновић, Јован Милорадовић, Павле Миладиновић, Стеван Видаковић, Живко Владић, Петар Вуксановић, Ђока Панић, Милош Станојчић; — по 15 новч. Милош Гајчић, Тома Миладиновић; — по 10 новч. Михаил Вуксановуђ, Младен Теодоровић, Симо Јовчић, Мијо Гајчић Партенија Лукић; — по 12 новч. Душан Гајчић; — по 5 новч. Кузман Суботиновић и Лазар Бркић.

Из бр. 41. „Срп. Сиона“ — — 575 ф. 16 н.

Свега 628 ф. 33 н.

Новци су предани управи срп. нар. црквн. фондова.

ОД АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Сл. црквеној општини у П. С. (Temes Rékas). Примили смо 2 фор. али не за трећу и четврту него за прву и другу четврт ове године, пошто ни ове не беху до сад наплаћене.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Богословскій вѣстникъ. Изашла је октобарска свеска журнала, који издаје московска духовна академија и уређује проф. В. Соколовъ. У њему је позив на претплату за г. 1896. Излазиће као и до сад у књигама од 15—17 табака месечно и имаће 5 одељака, од којих у I. излазе дела св. отаца у руском преводу (на реду тумачење јеванђелија од св. Јеврема Сирског, и продужење тумачења пророка од св. Кирила александријског). У II. расправе и чланци из богословских, философских и историјских наука. У III. из садашњости православне цркве. У IV. критике, прикази, биографије богословске, философске и историјске науке. У V. продужиће се као прилог догматика Добровског. Цена годишње за границу 8 рубаља (око 11 фор.) Адрес: *„Въ Сергіевъ посадъ въ редакцію* **Богословскаго вѣстника“** Москва.

Позив на претплату.

Умољавам почт. господу предбројнике, који су ми се пријавили, да ми одмах упуте претплату на преведену књигу:

„ПАПА НИЈЕ НАШЉЕДНИК СВ. ПЕТРА“,

којој сам брошури написао подуљи предговор.

Дјелце под горњим насловом награђено је на скорашњој саборској седници свега свештенства краљевине Србије су 400 динара. —

Цијена је књизи 50 н. (1. динар). Треба још упутити 10 нов. за поштарину. —

Скупљачи добиће 11-у књигу на дар.

Пађене (Книн), 19./31. октобра 1895.

Љубо Нер. Влачић,
свештеник.

Изашла је из штампе књига

СПЕВИ

Ст. Болманца, свештеника Александровског

Са садржајем: 1. Краљева песма; 2. Мојим песмама; 3. Аврамова жртва; 4. Сретење Господње 5. Христос на крсту; 6. Васијони Храм Господњи; 7. Свештеник; 8. Омиле ми црква; 9. Свештеници на дело; 10. Хајдмо свете цркви; 11. Познање Бога; 12. Све што дише да хвали Бога; 13. Моја вера 14. Свети Сава; 15. Пут у рај; 16. Поздрав Њ. В. Краљу Александру I. у Прокупљу 1892.; 17. Због домовино; 18. Ђеле кула; 19. Рат за ослобођење 1877. год.; 20. Знање; 21. Дошли су славуји; 22. Нашој неслоги; 23. Нема хлеба; 24. Савет омладини; 25. Добро ђаче; 26. Поздрав новог лета 1895. Епис. Нишком Г. Инокентију; 27. Поздрав новог лета Сергију Каћанском Архим. од Милутина Тесле пароха Смиљанског 1858. год.; 28. Суза благодарности над гробом Сергија каћанског Епископа Горњо-Карловачког, умрлог 1859. године.; 29. Туга и бол над гробом великог српког јунака ђен. Ђуре Хорватовића, умрлог у Београду 28. фебр. 1895. године; 30. Старац; 31. Гробље. — Цена је књизи 1. динар. Ко пошље новац за 10 књига добија једну на дар. Књиге ће слати о мом трошку. Како је дело побожно-моралног садржаја, желити је да се књига ова у нашој кући нађе. — У Нишу. —

Ст. Болманац, свештеник Александровски.
(Код Ниша у Србији).

www.uiv.ib.rs

XXXI. XXXII. и XXXIII. ЗАКОНСКИ ЧЛАНЦИ ОД ГОДИНЕ 1894.

О БРАЧНОМ ПРАВУ

О ВЕРОИСПОВЕСТИ ДЕЦЕ

и

О ДРЖАВНИМ МАТИЦАМА

У преводу српском

штампани су и разаслани претплатницима. Уверени смо да ће српски превод ових законских чланака врло добро доћи нашем свештенству. За то га и штампасмо, да свештенству ту услугу учинимо; а за то се надамо, да ће га свештенство и набавити.

Високом одлуком св. Архијерејског Синода прописани и од 1. јануара 1896. у употребу стављени **нови табаци црквених матица, и бланкети за брачна, испитна и венчана, известија, штампана су и могу се одмах добити само у овој штамиприји.**

Увез матичних протокола израђујемо у властитој књиговезници. Имамо готових увезаних све три врсте протокола, са 50 и 100 табака.

Хартија матичних табака је, према надлежној високој одредби, фина, јака, тако звана: Diosgyöri (I. врста). На ипак табак стоји само 5 новчића.

Сто бланкета брачних известија стоји 1 фор. На комад $1^1/_2$ новчић.

Славним парохијским звањима и црквеним општинама препоручујемо приликом набавке матичнихтих табака и брачних известија, још и набавку **најновијих** *табака за домовне протоколе*, званичних коверата, позивница у седнице црквених скупштина и одбора, доставница, екехибитних и експедитних протокола, седничких записника од разне — по наруџби — хартије; печата на парохијска звања и црквене општине (штамиљ с кутијом).

Књиге које се могу код нас одмах добити осим горе означене, ове су:

1.) **Назаренство** његова историја и суштина, написао *Владимир Димитријевић*. Цена 1 ф. 20 н.

2.) **Нацрт за катихетичке беседе** с' руског превео *Вељко Миросављевић*. (Прештампано из “Српског Сиона“). Цена 10 н.

3.) **Чланци о забавиштима.** По најбољим изворима написао *Иван М. Поповић* учитељ. (Прештампано из „Српског Сиона“) Цена 15 н.

4.) **Догматичко Богословије** *први део* превео и гдегде допунио протосинђел Митрофан Шевић. Цена 2 фор.

5.) **Породица и религија.** Проповед оца Августина од Монтефелтра. С талијанског превео Јереј *Илија Шумановић*. (Прештампано из „Срп. Сиона“). Цена 10 н.

6.) **Песме за децу** намењене особито учењу по забавиштима и основаним школама. Од Ив. М. Поповића. Цена 20 н.

7.) **Хоће ли бити од користи? или истина против неистине о народно-црквеним фондовима.** Прештампано из „Српског Сиона“ за г. 1895. Цена 25 нов.

8.) **„Српски Сион“** од 1891. до ове године.

9.) **Малая Катакасїя содержащая въ себѣ различная пѣнїя и пѣсни духовныя, ко употребленїе обучающимся православныя сербскїя юности такоже и прочихъ благочестивыхъ христїанъ, изъ святыхъ церковныхъ книгъ устроенная Цѣна книзѣ сей 20 новч.**

10.) **Граматика црквенословенскога језика.** Својим ученицима саставио Јован Живановић. — Цена 85 новч.

Српска манастирска штампарија.

Изашао је из штампе и послат нам је на приказ

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

ОРАО

за годину 1896.

Уз сарадњу српских књижевника

уређује

Стеван В. Поповић

Година двадесетдруга.

Цена му је 1. круна (50 нов.) или 1. динар. Издање штампарије Јулија Пфајфера у Осеку.

Поштованом Господару

Луки К. Алексијевићу

Подузимачу и одправљачу српских црквених утвари у Нов. Саду.

Пошто сте Ви мени, код Вас наручено “Небо“ које сам овдашњој св. цркви за успомену своје упокојене супруге Маре, од вишњичасте кадиве и извезеним словима около истих дивним везом те изнутра св. Духом и звездама правим златом врло вештачки извезли, па и остало као ројте те кићанке, мотке и на њима круне вевештачки дрворезаним украсима на моје потпуно задовољство више мога очекивања с пуним укусом извели, то Вам овим своје јавно признање и захвалност изричем на Вас и сваком другом који такове ствари потребују, најтопли препоручујем.

У Дервенти 18. октобра 1895.

Са српскијем поздравом и поштованьем

Ристо Костић,
трговац.

WWW.UNILIB.RS

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Подписана срп. православ. црквена општина дала је код Госп. *Луке К Алексијевића* подузимача и одправљача црквених утвари и светих икона у Новоме Саду, за своју свету цркву а у истој постојећи иконостас све потребите свете иконе израдити.

Поште су све свете иконе, масном бојом руком вештачки и строго по православном *српском* типу и правог побожног облика, на потпуно задовољство свију чланова ове општине изведене, то му овим јавно наше признање и захвалност изјављујемо, па га и свима другима црквеним општинама заслужно најтоплије препоручујемо.

„Српска прав. црквена општина“

У Подновљу 1. октобра 1895. г.

председник

К. С. Поповић, надзир. пропр.

Јосип Поповић, свештеник.

Јован Даниловић, одборник.

ОГЛАСИ.

СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА У КАРЛОВЦИМА.

Српска Манастирска Штампарија која је снабдевена са свим штампарским прибором и нужном артијом разне врсте, ради све штампарске послове са оном солидношћу, која искључује потпуно сваке спекулативне рачуне, који би били недостојни оне цели, ради које се појавила идеја о оснивању ове штампарије а која се усредсређује у тежњи, да се колико је могуће помогне свакидањим потребама автономних органа наших, књизи и просвети народној а поглавито црквеној и школској књижевности, солидном израдом и пристојном ценом.

Да пак своју вишу цел ова Српска Манастирска Штампарија временом постићи може, нужна јој је и материјална потпора, ради које управа Српске Манастирске Штампарије сада на домаку нове године, умољава сваког а особито све српско-црквено-народне автономне органе, да је почаствују наруџбинама, које ће најтачније и по **најумеренијој** цени извршене бити.

С одличним поштовањем

Управа Српске Манастирске Штампарије.

Бр. 4 МШО. ех 1895. 207 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На темељу вис. одлуке сл. ЕПО Бачког бр. 1414/210 ех 1895 расписује се **нови** стечај на упражњено учитељско место *у Сегедину*, са годишњом учитељском платом од 620 фор. т. ј. шестотина двадесет фор. и. вр. од које ће своте учитељ 420 фор. из варошке а 200 фор. из црквено школ. општинске благајне у месечним оброцима примати.

Учитељ ће дужан бити школ. уредбом од 1872. §§ има 18. и 79-им, не мање §§§ има 15. 17 и 18-им Дисциплинарних правила од 1876. прописане дужности, уз горе означену учитељску плату, тачно и савесно обављати.

Од компетената истражује се § 58. школ. уредбом од 1872 прописана квалификација, оспособљења из мађ. језика, а осим тога да су потпуно вични у знању мађарског језика, како у говору, тако и у писму. —

Рок стечају овом, после првог увршћења након 4 недеље дана.

Школски одбор.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

СТЕЧАЈ. 199 3—3

Потписана црквено школска општина поново расписује стечај, на овдашњој срп. правосл. школи. Плата је годишња 400 ф. (или 800. круна:), слободан стан са две собе, кујном, јеловником и повољном баштом; за огрев сламе колико му је потребно. Од сваког погреба где позван буде 50 нов

Учитељу у дужност спада све школском уредбом и наставним планом прописане предмете предавати; повторну школу одржавати, у цркви редовно појати, децу црквеном појању обучавати и перо у седницама водити.

Кункурисати могу оспособљени за учитеља, који су вични мађарском језику и испит из истог положили. — Рок траје до 8. новембра о. г. а избор ће се 12. новембра обавити.

У Бајши (Бачка) 17. октобра 1895.

Црквени Одбор.

Срп. прав. црквено-школ. општина

Е 1091 I. 222 ех 1895. 194 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на ђаконско место при саборној цркви у Вршцу. Плата је, осим обичних ђаконских берива, 600 фор. годишње.

Натицатељи ваља да своје молбенице овој конзисторији поднесу до 12/25. новембра о. г.

Из седнице епарх. конзисторије, држане у Вршцу 18. септембра 1695.

Епархијска конзисторија.

Једина српска

фабрика свештеничких шешира и ћелепуша.

За гг. свештенике препоручујем врло фиших и добрих **шешира и ћелепуша,** сопственог фабриката — са најсолиднијим ценама. Послуга брза и тачна. Поруке са стране такође обављам и шаљем са платом у наточ (Nachnahme) поред моје гаранције. При наруџбини довољно је назначити меру око главе. Молећи за многобројну посету, јесам

Са одличним поштовањем

Петар Маркуш, шеширџија

пређе А. Јекић и П. Маркуша

6— 53 **Нови Сад (главна шпјаца).**

ОГЛАС ДРАЖБЕ 201 3—3

Управа ман. Гргетега издаваће путем јавне дражбе дана 13/25. новембра о. г. *Поташу* и *Риболов* у својој на Дунаву лежећој Ади Козјак на три године под закуп.

Сваки онај који дражби приступити жели, има 10% од извикане цене у име вадиума положити. — Ближи услови могу се увек код управе видити.

Дражба ће се обавити у 10 сати пре подне.

Управа манастира Гргетега.

Е. бр. 1013. К. 907. ех 1895. 197 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на једно упражњено место у *штипенд. заклади блаженоч. Петра* Божића од годишњих 105 фор.

Молитељи имају доказати:

1., да су Срби православне вере;

2., да су сиромашног стања;

3, да су последњу школ. годину с врло добрим успехом свршили,

4., да су телесно и душевно потпуно здрави.

У смислу основног писма могу за питомце изабрани бити само они, који су из епархије темишварске, а међу овима имају првенство они, који су у Араду рођени.

Молбенице се имају до 14./26. новембра 1895. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије у Темишвару 17. (29.) октобра 1895.

Епар. Конзисторија Темишварска.

СТЕЧАЈ. 206 1—3

Расписује се стечај на упражњено учитељско место у Бочару (Торонталска жупанија).

Са овим местом скопчана су следећа берива: 450 ф. слободан стан са врло пространом кућном баштом, $^3/_4$ ланца баште ван села, сламе за огрев колико устреба; од укопа — где учитељ позван буде — од великог 1. ф. од малог као и од парастоса 50 н.

Дужности су школском уредбом прописане, осим тога је учитељ дужан у цркви при сваком богослужењу појати, децу у црквеном појању обучавати, повторну школу држати и у црквено-школским седницама перо водити.

Рок стечаја и дан избора је Никољ дан т. г.

Из одборске седнице држане у Бочару 29. октобра 1895. год.

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ. 198 3—3

Расписује се стечај на упражњено учитељско место у Бати. Плата је учитељска: 300 ф. у готовом новцу, стан са 1. собом, кухињом и баштом; 5 ланаца оране земље, на коју општина порез плаћа; 23 ф. у име огрева, 5 ф. за перодводство; од великог укопа 1. ф. од малог 50 новч.

Изабраном учитељу у дужност спада све предмете школском уредбом означене предавати, десну певницу и недељну школу држати. Првенство имају свршени сомборски, и из мађарског језика оспособљени приправници. Рок стечају је 21 нов. т. г.

У Бати (u. p. Érd fejérm.) 15. окт. 1895. г.

Црквено школски одбор.

WWW.UNILIB.RS

СТЕЧАЈ. 195 2—3

Овим се расписује стечај, на два упражњена учитељска места, учитеља и учитељице, једно на шесторазредној мушкој, а друго на шесторазредној женској верозаконској школи у Вел. Средишту.

Годишња плата учитељу је 360 фор. а.вр., за држање повторне школе 40 ф. и 10 ф. за писаћи прибор, 6 ланаца комасиране земље, и $^1/_2$ ланаца пољске и еквивалент баште, на које има државни порез плаћати учитељ; дрва имаде 4 хвата, у природи слободан стан са две патосане собе, кујном, шпајзом, подрумом, шупом, шталом, и пространом од авлије одељеном баштом.

Изабрани учитељ биће дужан све школском уредбом прописане предмете у школи деци предавати, у цркви појати, децу и одраслију младеж, ако је вичан у ноталном цјенију обучавати, за које ће од црквене општине обдарен бити; повторну школу држати, у црквено шолским седницама перо водити као и остале бележничке писмене дужности вршити. Осим тога децу каламљењу обучавати, и настојавати да се деца сваке недеље и свеца у чираке и рипиде облаче. Желити је да се компетенти лично пријаве, и да у св. цркви у дан недељни или празнични, поје. Првенство имају они који су сомборску препарандију свршили, а оспособљени су из мађарског језика;

Годишња плата учитељици је 320 ф. ав. вр, 40 фор. за повторну школу, 10 фор. за писаћи прибор, $^1/_2$ ланца пољске баште, на које ће бити дужна порез и еквивалент плаћати учитељица; 4 хвата дрва, слободан стан, са две патосане собе кујном, шпајзом, подрумом, шупом, шталом, из које степени на таван, воде, и и пространом од авлије одељеном баштом. Примети се има, да се у стану односно згради женске школе надази црквени магазин, а у дворишту исте зграде 1 леденица, коју црквени одбор под закуп издаје, како би свагда по потреби слободан приступ имао у двориште.

Изабрана учитељица биће дужна све школском уредбом прописане предмете, као и ручни рад и кућарство деци предавати, децу црквеном појању обучавати, и редовно с' децом богослужење похађати.

Узеће се у обзир молбенице само оних, које су учитељску школу у Сомбору свршиле, и које су из мађарског језика оспособљене.

Оспособљени учитељи и учитељице који желе једно од упражњених места заузети, имају своје ваљано устројене молбенице. најдаље до 10/22. новембра 1895. на потписаног председника управити.

У Вел. Средишту 13. октобра 1895.

Управитељ: Председник школ. одбора:

Александр Кенчела. Жива Станчулов.

СТЕЧАЈ. 203 2—3

На упражњено место учитељице на овомесној срп. прав. основној школи у горњем граду овим се оствара стечај.

Плата је учитељице годишње 500 фор и 100 станарине.

Учитељица је дужна школском уредбом прописане предмете у школи предавати, и женски ручни рад осим у свом још у једном разреду предавати.

Компетенти нека се обрате својим ваљано и прописно снабдевеним молбеницама у року од шест педеља дана рачунајућ од првога увршћења овог стечаја, потписаном школском одбору.

Из седнице школског одбора, држане у Земуну, 21. октобра (2. новембра) 1695.

перовођа: председник:

Тома Марковић. Пет. Петровић.

Ad. К. 1492/505 ex 1895. 200 2—3

ЕДИКТ.

Услед бракоразводне молбе Алексе Сеничанина из Шашинаца против супруге му Данице рођ. Живојновић из Врдника сада непозната боравишта, позива се овим речена Даница, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог увршћења едикта овог у новине, конзисторији овој или сама лично предстане или место садањег пребивања свога пријави, пошто ће се иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончати.

Из седнице арх. конзисторије држане у Карловци 26. септ. (8. октобра) 1895.

ЈАВНА ДРАЖБА. 196 3—3

Дана 2/14. нов. 1895. у 10. сах. пре подне продаваће се у Манастиру Беочину на јавној дражби овогодишња шумска сеча, која се из 24 кат. јутра састоји. Ближа извешћа у манастирској писарни.

Пишманлук је 500 ф.

У Ман. Беочину 19./31 октобра 1895.

Управа
Манастира Беочина.

ОБЈАВА. 204 1—3

Овим се по трећи пут расписује стечај на упражњено учитељско место на овдашњим салашима.

Годишња је прата: 400 фор. и слободан стан од једне собе.

Рок стечају траје до 3. Децембра о. г.

Из седнице м. ш. одбора у Бачком-Петровом-Селу 29. октобра (7. новембра) 1895. држане.

Милош Алексић, Паја Вујчин,
пар. учитељ и перовођа м. ш. одбора. председник м. ш. одбора.

WWW.UNILIB.RS

СТЕЧАЈ. 205 1-2

На темељу одлуке Славног Школског Одбора Епархије Бачке од 3/15 октобра Бр. ШО. 1236·1281·1284/199 ех 1895. овим се *поново* расписује стечај на упражњено учитељско место на овд. шесторазредној мушкој вероисповедној школи.

Са истим местом скопчана је ова плата:

1. У готовини 400 фор. а. вр. годишње.
2. У име огрева 20 фор. а вр. годишње.
3. Сваке треће године 40 фор. за држање повторне школе.
4. Стан по пропису са припадајућим вртом.
5. 9·572/1600 јутара I. класе комасиране земље.
6. 5643□° I. класе пашњачке ораће земље.
7. Један леп врт ван села
8. Кад на погреб позван буде, добија од дотичног за парадни 1. фор. а за обичан 40 н.

Дужности су школском уредбом прописане, но осим истих дужан је изабрани учитељ на недељним и празничким богослужењима, као и на литургији пређе осве ћених *бесплатно* појати и децу појању обучавати. Осим тога ако је вич ан пероводству или књиговођству добија из црквене касе за сваку ту дужност по 50 фор. годишње.

Дужност учитељску обавља ће у оним разредима, које му шк. одбор по потреби додељивао буде.

Онај молитељ, који је вичан хармонијском појању, а к' томе се и лично прикаже има првенство.

На горе речену земљу, државни порез и еквиваленат плаћа изабрани учитељ.

Приметити је, да изабрани учитељ до 30. септ. 1896. неће уживати речену земљу у пара ви, него само припадајући му део од овогодишње закупнине, која износи 322 фор.

Они оспособљени учитељи, који ово место получити желе, нека своје добро инструиране молбенице до 25. новембра (7. децембра) 1895. овом школском одбору поднесу.

Из седнице школ. одбора српских вероисповедних основних школа, која је држана 26. окт. (17. нов.) 1865 у Ст. Паланци (B. B. m. u. p. Nèmet Palánka).

председник школ. одбора
Кузман Милојевић
парох
Константин Јанковић,
перовођа.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала; **прављење старих звона са крунама од кованога гвожђа.** — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 14-26 **Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.**

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5, фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Појединн бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се **Администрацији** а остали рукописи **уредништву „Српског Сиона“ у Карловце.** За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.